

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษานโยบายในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 19 โรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนได้ดังนี้

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 4 โรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จำนวน 4 โรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 11 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล 2 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายผู้บริหาร ได้แก่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา 8. หมวดวิชาคือ หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาสังคมศึกษา หมวดวิชาพลานามัย หมวดวิชาศิลปศึกษา และหมวดวิชาการงานและอาชีพ

ใช้ประชากรทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มประชากรที่เป็นฝ่ายผู้บริหาร ตามขนาดของโรงเรียน จำนวน 143 คน ดังตารางแสดงรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 กลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียน

กลุ่มประชากร ขนาดของโรงเรียน	ผู้บริหาร			รวม
	อาจารย์ใหญ่/ ผู้อำนวยการ	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่/ ผู้อำนวยการฝ่าย วิชาการ	หัวหน้าหมวด วิชา 8 หมวดวิชา	
โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน	4	4	32	40
โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน	4	4	32	40
โรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน	11	11	41	63
รวม	19	19	105	143

2. ฝ่ายครู

2.1 ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในหมวดวิชา 8 หมวดวิชา จำนวน 759 คน จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดจากประชากรทั้งหมดโดยใช้สูตรของ Morgan คือ

$$n = \frac{0.96025 N}{0.96025 + 0.0025 N}$$

$$n = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรครูอาจารย์ปฏิบัติการสอน จำนวน 254 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) เพื่อศึกษาส่วนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรดังตารางแสดงรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูอาจารย์ปฏิบัติการสอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ชื่อโรงเรียน	จำนวน ครูอาจารย์	กลุ่มตัวอย่าง ประชากร	หมายเหตุ
1. เบลูจมราชรังสฤษฎ์	166	57	โรงเรียน ขนาดใหญ่
2. คัคกรณี	102	35	
3. ทนเมสารคาม "พนมอดุลวิทยา"	99	34	
4. พุทธโสธร	73	25	
รวม	440	151	
5. พุทธิรังสีพิบูล	45	15	โรงเรียน ขนาดกลาง
6. บางปะกง "บวรวิทยายน"	46	16	
7. บางคล้าพิทยาคม	51	17	
8. บางน้ำเปรี้ยววิทยา	32	11	
รวม	174	59	
9. คอนฉิมพลีวิทยา	17	6	โรงเรียน ขนาดเล็ก
10. ราชสำสนวิทยา	8	2	
11. สนมชัยเขต	16	5	
12. ชนงสงสารวิทยา	18	6	
13. ไผ่แก้ววิทยา	16	5	
14. วัดเปี่ยมนิโครธาราม	16	5	
15. หนองไม้แก่นวิทยา	5	1	
16. วิทยารามภูรรังสรรค์	17	6	
17. ผาณิตวิทยา	6	1	
18. หนองแหวนวิทยา	14	4	
19. หมอนทองวิทยา	12	3	
รวม	145	44	
รวมทั้งสิ้น	759	254	

2.2 ฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ ครูอาจารย์ผู้สอนและทำหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา บรรณารักษ์ห้องสมุด ฝ่ายแนะแนว และฝ่ายกิจกรรม

ใช้ประชากรที่เป็นหัวหน้าฝ่ายทั้งหมดโดยไม่มีครูผู้สอนตัวอย่าง โรงเรียนละ 4 คน
ได้กลุ่มประชากรฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน จำนวน 76 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรฝ่ายครู จำนวน 330 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 473 คน ดังตารางแสดงรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง "การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา"

ขนาดของโรงเรียน	กลุ่มประชากร ผู้บริหาร	กลุ่มตัวอย่างประชากรครู		รวม
		ครูอาจารย์ปฏิบัติ การสอน	ฝ่ายสนับสนุน การเรียนการสอน	
โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน	40	151	16	207
โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน	40	59	16	115
โรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน	63	44	44	151
รวม	143	254	76	473

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ชุด

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหาร

ชุดที่ 2 สำหรับครู

แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มุ่งถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ เพศ อายุ จำนวนปีที่รับราชการ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา ตำแหน่งที่รับผิดชอบในปัจจุบัน และขนาดของโรงเรียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานอยู่

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้ 15 คำนได้แก่ หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน การใช้แหล่งทรัพยากรและแหล่งวิชาในห้องเรียน การจัดทำรายงานสอน เวลาเรียน ของนักเรียน ห้องวิชาการ การกำหนดให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ วิธีสอน การช่วยเหลือ นักเรียนที่เรียนช้าและส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี การประเมินผลการศึกษา การนิเทศงานวิชาการ ในโรงเรียน กิจกรรมนักเรียน การประเมินผลงานวิชาการ และการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) และแบบปลายเปิด (open-ended)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) และแบบปลายเปิด (open-ended)

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

ก. ขั้นตอนเตรียมการ มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษา เอกสาร บทความ และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการจากเอกสาร ตำรา วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และขอเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา
2. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้ทั้งหมด
3. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อกำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย และกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข. ขั้นตอนสร้างเครื่องมือ ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นดังนี้

1. สร้างข้อกระทงคำถามตามหัวข้อเรื่องย่อยที่กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัย ให้เหมาะสมกับเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำข้อกระทงคำถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความตรงตามเนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
3. นำข้อกระทงคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านงานวิชาการทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นจำนวน 7 ท่าน ได้ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความตรงตามเนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่ตรวจสอบเครื่องมือ

ดร.ปราโมทย์ เจนการ ศีษานิเทศการจังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอก ภาควิชาบริหารการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ภาควิชาบริหารการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ ภาควิชาบริหารการศึกษาศาสตร์ มศว. ประสานมิตร

นายเชษฐา แซ่มประเสริฐ ศีษานิเทศการกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

นายวิชัย วนาพรรณ ศีษานิเทศการกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

นายถนอม จันทร์ขจร ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสันติพิทยา กรุงเทพมหานคร

4. นำข้อกระทงคำถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้ง

5. ปรับปรุงแก้ไขข้อกระทงคำถามตามผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาให้การแนะนำ นำไปพิมพ์เป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่ขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12 เพื่อให้ศึกษาธิการเขตออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 19 โรงเรียน ตามที่กลุ่มตัวอย่างประชากรปฏิบัติงานวิชาการอยู่

การส่งและเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ไปส่งและรับคืนด้วยตนเอง
แบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร มีจำนวน 473 ชุด จำแนกตามขนาดของ
โรงเรียนได้ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เป็นของผู้บริหาร จำนวน 40 ชุด ของครู
จำนวน 167 ชุด
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง เป็นของผู้บริหาร จำนวน 40 ชุด ของครู
จำนวน 75 ชุด
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เป็นของผู้บริหาร จำนวน 63 ชุด ของครู
จำนวน 88 ชุด

ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 455 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.19
จำแนกตามขนาดโรงเรียนได้ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหาร จำนวน 39 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.50
ของจำนวนกลุ่มประชากรผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ทั้งหมด
ได้รับแบบสอบถามคืนจากครู จำนวน 161 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.41 ของจำนวน
กลุ่มตัวอย่างประชากรครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ทั้งหมด
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง
ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหาร จำนวน 38 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.00
ของจำนวนกลุ่มประชากรผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางทั้งหมด
ได้รับแบบสอบถามคืนจากครู จำนวน 72 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.00 ของจำนวน
กลุ่มตัวอย่างประชากรครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางทั้งหมด
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหาร จำนวน 57 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.48
ของจำนวนกลุ่มประชากรผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กทั้งหมด
ได้รับแบบสอบถามคืนจากครู จำนวน 88 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวน
กลุ่มตัวอย่างประชากรครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งในด้านส่วนตัวและสภาพการปฏิบัติงาน แยกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชวราชการ ภูมิภาคการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งที่รับผิดชอบในปัจจุบันและขนาดของโรงเรียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานอยู่ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบเลือกตอบ (multiple choice) วิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ (percentage) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อหาสภาพของกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร และครูเป็นรายประเภทหรือด้าน ได้แก่ หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียน การสอน การใช้แหล่งทรัพยากรและแหล่งวิชาในห้องเรียน การจัดตารางสอนเวลาเรียนของนักเรียน ห้องวิชาการ การกำหนดให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ วิธีสอน การช่วยเหลือนักเรียน ที่เรียนช้าและส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี การประเมินผลการศึกษา การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน กิจกรรมนักเรียน การประเมินผลงานวิชาการ และการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ แยกวิเคราะห์เป็นรายด้าน ข้อมูลในส่วนที่เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) วิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ (percentage) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และในส่วนที่เป็นแบบปลายเปิด (open-ended) วิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ (percentage) ตามความถี่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกวิเคราะห์เป็นรายด้าน ข้อมูลในส่วนที่เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) วิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ (percentage) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และในส่วนที่เป็นแบบปลายเปิด (open-ended) วิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ (percentage) ตามความถี่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติร้อยละ (percentage) ของความถี่
ของคำถามแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$\text{การร้อยละของข้อใด} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามตามความถี่ของข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$